

Lagutskottets betänkande 16/1996 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om försöksverksamhet med ungdomsstraff och vissa därtill hörande lagar

Riksdagen remitterade den 18 september 1996 proposition 109/1996 rd till lagutskottet för beredning.

Utskottet har hört lagstiftningsdirektören Jan Törnqvist, överdirektören K. J. Lång, lagstiftningsrådet Paula Puoskari, lagstiftningsrådet Veli-Pekka Viljanen och överinspektören för kriminalvården Kari Vanhala vid justitieministeriet, kriminalöverinspektören Keijo Suuripää vid inrikesministeriet, överinspektören Anne Hujala vid social- och hälsovårdsministeriet, lagmannen Yrjö Sivola vid tingsrätten i Joensuu, stadsfiskalen Tom Ifström vid stadsfiskalsämbetet i Helsingfors, förste stadsfiskalen Matti Tolvanen vid stadsfiskalsämbetet i Joensuu, polismästaren Asko Koivunen vid polisinsrättningen i Hangö, avdelningschefen Jouko Kalliomaa vid Helsingfors socialverk, chefen för ungdoms- och fosterbarnsomsorgen Pirjo Hätälä och socialarbetaren Kari Matela från Uleåborgs stad, gängarbetaren Timo Eronen vid Joensuu socialverk, biträdande ombudsmannen Virpi Hertzberg vid Kriminalvårdsförbundet, ledande socialarbetaren Kalevi Juntunen vid Suomen Sovittelun Tuki ry, ordföranden för Kriminalvårdsförbundet, professor Pekka Koskinen, professorn Raimo Lahti, biträdande professorn Pekka Viljanen och politices doktorn, forskare Juhani Iivari. Vidare har utskottet fått ett skriftligt utlåtande av tingsdomaren Harri Mäkelä vid Helsingfors tingsrätt.

Regeringens proposition

Regeringen föreslår en tidsbestämd lag med en ny straffrättslig påföljd, ungdomsstraff, som skall införas på försök.

Ungdomsstraff skall kunna dömas ut för brott begångna av unga som inte har fyllt 18 år, när brottet är så allvarligt att böter inte är en tillräckligt sträng påföljd och det inte finns vägande skäl för att döma ut ett ovillkorligt fängelsestraff.

Således är ungdomsstraffet avsett för brott som för närvarande leder till villkorligt fängelsestraff. Ungdomsstraff skall huvudsakligen komma i fråga när gärningsmannen redan tidigare har dömts till minst ett villkorligt straff. I undantagsfall skall också en förstagångsförbrytare kunna dömas till ungdomsstraff, om hans sociala situation ger anledning till det.

Enligt regeringens förslag skall ungdomsstraffet bestå av ungdomstjänst och övervakning. Ungdomstjänsten föreslås till en del bestå av samhällstjänst som är anpassad till unga i åldern 15–17 år. Vidare skall den omfatta uppgifter och aktiviteter som främjar de ungas sociala handlingsförmåga, t.ex. kurser och undervisningsprogram som skall hjälpa till att reda ut de ungas livssituation. De unga kan dömas till minst 10 och högst 60 timmar ungdomstjänst. Det centrala i övervakningen är samtal om brottet och dess konsekvenser. Meningen är också att stödja och handleda de unga. Domstolen bestämmer hur lång övervakningstiden är, minst tre månader och högst ett år.

Regeringen föreslår som första steg att ungdomsstraff införs på försök inom några domstolars områden. Försöket skall pågå i tre års tid. Kriminalvårdsförbundet svarar för verkställigheten av ungdomsstraffet.

Vidare föreslår regeringen vissa ändringar i strafflagen och en del andra lagar till följd av att ungdomsstraffet införs. I propositionen ingår dessutom förslag om ändring av bestämmelserna om åtals- och domseftergift, dvs. medling mellan gärningsmannen och målsäganden skall nämnas särskilt i lagen som en grund för åtals- och domseftergift.

Propositionen hänger ihop med budgetpropositionen för 1997 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft i början av 1997. Lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff skall gälla till slutet av 1999.

Utskottets ställningstaganden

Allmän motivering

Det föreslagna ungdomsstraffet

Lagutskottet har i flera sammanhang (LaUU 2/1989 rd, LaUB 9/1989 rd, LaUB 7/1990 rd, LaUB 3/1992 rd och LaUB 2/1994 rd) uppmärksammat att det saknas alternativa straff som lämpar sig för unga i vårt straffrättsliga påföljdssystem. I linje med sina tidigare ställningstaganden ställer sig utskottet positivt till att den straffrättsliga påföljdsarsenalen utvidgas och tillstyrker det föreslagna försöket med ett temporärt ungdomsstraff för brott som begåtts av unga i åldern 15—17 år. Utskottet förordar således lagförslagen i propositionen.

Ungdomsstraff avses bli tillämpat när ett brott begånget av någon som inte fyllt 18 år är så pass allvarligt att böter inte anses räcka till och när det inte finns vägande skäl för att döma ut ett ovillkorligt fängelsestraff. I sådana fall utdöms för närvarande villkorligt fängelsestraff.

Det villkorliga fängelsestraffet är förknippat med vissa missförhållanden, även om det i de flesta fall motsvarar ändamålet. Kritikerna hävdar att det är ett alltför vagt straff som möjligen kommer att verkställas någon gång i framtiden. En del unga anser det vara mycket lindrigt, rent av lindrigare än böter. Ett annat missförhållande är att en ungdom kan dömas till flera villkorliga fängelsestraff i rad, som leder till en lång fängelsevistelse om de förvandlas till ett ovillkorligt fängelsestraff på grund av ett brott under prövotiden. Missförhållandena beror till en del på att en ung brottsling inte ställs under en tillräckligt effektiv övervakning under prövotiden. Enligt vissa bedömningar kommer ungdomsstraffet uttryckligen att rätta till vissa av bristerna med det villkorliga fängelsestraffet. Meningen är att tillämpa ungdomsstraffet när det finns stor risk för återfall och den unga är i behov av sociala åtgärder i anknytning till straffet.

Erfarenheterna av samhällstjänst, som kan jämföras med det föreslagna ungdomsstraffet, har varit uppmuntrande. Ungdomsstraffet ställer nya krav på de verkställande myndigheterna och förutsätter framför allt intimt samarbete mellan parterna. Utskottet ser det som mycket viktigt att försöket får adekvata resurser för att fler alternativa straff speciellt för unga skall kunna införas. Det är också viktigt att försöket följs upp genom en tillräckligt brett upplagd undersökning för att kunskaperna och erfarenheterna

av den nya strafftypen skall kunna tillgodogöras när straffsystemet utvecklas.

Försöksområdena har valts utifrån faktorer som verksamhetsbetingelserna vid Kriminalvårdsförningens regionala byråer, regionala ungdomsarbetsförsök och förekomsten av ett tillräckligt stort antal fall för att en uppföljningsundersökning skall vara meningsfull. De förstnämnda urvalskriterierna har betytt att försöket inte är särskilt omfattande och inte heller geografiskt sett lika representativt som första etappen av försöket med samhällstjänst. Om ungdomsstraffet införs i större skala innan försöket omfattar hela landet eller innan straffet eventuellt permanentas, måste den regionala representativiteten förbättras genom att också tingsrätter i norra Finland tas med.

Revideringen av det straffrättsliga påföljdssystemet

Hittills har två etapper av den straffrättsliga totalreformen genomförts, 1991 och 1995. De har främst varit inriktade på en revidering av strafflagens särskilda del, trots att de har haft konsekvenser också för påföljdssystemet. Samtidigt med revideringen av strafflagens allmänna del har också en del viktiga ändringar gjorts i påföljdssystemet. Så har till exempel bestämmelserna om straffrättslig åtgärdseftergift setts över, ett system med enhetliga straff införts, försök med samhällstjänst föranstaltats och samfundsbot tagits i bruk.

Ett av målen med den straffrättsliga totalreformen var att göra en samlad bedömning av det nuvarande påföljdssystemet och att harmonisera det med förändringarna i samhället och framför allt att utveckla alternativa straffpåföljder till fängelsestraff. Lagstiftaren får bättre möjligheter att uppnå målen, om det straffrättsliga påföljdssystemet revideras som ett större block. Det blir desto lättare att lagstifta om nya påföljder ju klarare det går att gestalta deras förhållande till det nuvarande straffsystemet och andra reformprojekt.

De straffrättsliga påföljderna blir stegvis strängare ju allvarliga brottet är och när det är fråga om återfall. Vid behandlingen av denna proposition har det visat sig svårt att placera in ungdomsstraffet och jämförelseobjektet samhällstjänst in i straffsystemet. Problemet konkretiseras i bedömningen av det föreslagna straffets stränghet och påföljderna för brott mot kriterierna för ungdomsstraff.

Utskottet har vid behandlingen utgått från följande förenklade uppställning av påföljdernas stränghetsordning:

- straffrättslig åtgärdseftergift
- böter
- villkorligt fängelsestraff utan böter som tilläggsstraff
- för unga brottslingar: villkorligt fängelsestraff och övervakning
- ungdomsstraff
- villkorligt fängelsestraff och böter som tilläggsstraff
- samhällstjänst, som ersätter ett ovillkorligt fängelsestraff på högst 8 månader och
- ovillkorligt fängelsestraff.

Detaljerade anmärkningar och ändringsförslag

1 Lag om försöksverksamhet med ungdomsstraff

Allmänt

För tillämpningen av lagarna om ungdomsstraff och samhällstjänst svarar samma myndigheter. För att göra det lättare för dem och för att göra lagen åskådligare föreslår utskottet ändringar i paragrafordningen, placeringen av tre moment och rubrikerna för två paragrafer. Efter ändringarna stämmer lagens uppbyggnad och rubrikerna bättre överens med lagen om samhällstjänst. Trots att ungdomsstraffet i många avseenden skiljer sig från samhällstjänsten är det dock ett naturligt objekt att stämma av det nya straffet mot. Det blir lättare att tillämpa och tolka samt upptäcka de verkliga skillnaderna om systematiken och terminologin i lagarna är så enhetlig och konsekvent som möjligt.

1 § Tillämpningsområde

I 1 mom. räknas de tingsrätter upp där ungdomsstraff kan dömas ut. Det avgörande med tanke på lagens tillämpningsområde är vilken tingsrätt som behandlar åtalet, inte gärningsorten. Det är vidare värt att notera att ungdomsstraff inte kan dömas ut om det inte kan verkställas i den ungas normala livsmiljö.

2 § Föresättningskrav för ungdomsstraff och

3 § Ungdomsstraffets innehåll

Med hänvisning till det som uttalas under Allmänt har utskottet ändrat den inbördes ordning-

en mellan 2 och 3 §§ samt ändrat dessa paragrafers rubriker för att de skall stämma överens med rubrikerna för motsvarande paragrafer i lagen om samhällstjänst. Därmed blir 2 § i propositionen 3 § *Dömande till ungdomsstraff* och 3 § i propositionen 2 § *Ungdomsstraff*.

Vad dessa paragrafer beträffar föreslår utskottet följande utifrån den ändrade ordningsföljden.

2 (3) § *Ungdomsstraff*. Den övervakning som är knuten till ungdomsstraffet avser att stödja och handleda den dömda. I övervakningen ingår ett visst element av straff, och övervakningstiden bestäms utifrån brottets straffvärde. Den föreslagna minimitiden på tre månader i 3 mom. har ett lågt straffvärde och är därmed uppenbart en alldeles för kort tid för att åstadkomma en förändring i beteendet. Utskottet föreslår därför att övervakningstiden förlängs till minst fyra månader.

Enligt föreslagna 7 § 1 mom. svarar Kriminalvårdsföreningen för verkställigheten av ungdomsstraff. Utskottet menar att bestämmelsen med fördel kan flyttas till början av lagen och tas in som ett 4 mom. som definierar begreppet ungdomsstraff.

3 (2) § *Dömande till ungdomsstraff*. Ungdomsstraffet skiljer sig till innehållet och målgruppen till den grad från samhällstjänsten att samtycke och lämplighet inte har ställts som villkor. Detta straff är särskilt avsett för återfallsförbrytare, vars återfall man försöker förebygga genom att ändra deras beteende med hjälp av bestraffande och sociala åtgärder. Vid förberedelserna för personundersökningen och en preliminär verkställighetsplan görs en bedömning av ungdomsstraffets lämplighet för den dömda. Med hänsyn till utgångspunkterna för straffet kan det förmodas att ungdomsstraffet, mätt enligt återfall eller en riktig verkställighet av straffet, inte visar sig vara en lika effektiv påföljd som samhällstjänsten.

Enligt 2 mom. kan domstolen för flera brott som lagförs samtidigt döma ut ett annat straff vid sidan av ungdomsstraff. Regeringen understryker i motiveringen att möjligheten att döma ut flera straff är avsedd att vara ett undantag från huvudregeln. Om ett annat straff döms ut utöver ungdomsstraff bör det vara ett bötesstraff. Ett ovillkorligt fängelsestraff kommer vanligen inte i fråga. Den föreslagna bestämmelsen är dock formulerad på ett sådant sätt att domstolen har

omfattande prövningsbefogenheter vid avgörandet. Utskottet anser att det inte är lämpligt att det samtidigt döms ut ett ungdomsstraff och ett ovillkorligt fängelsestraff. Dessutom är den föreslagna bestämmelsen onödigt komplicerad. Därför föreslår utskottet att det för en del av flera brott som lagförs samtidigt kan dömas ut ungdomsstraff och bötesstraff för andra.

Enligt motiven till 3 mom. förutsätter bedömningen av ungdomsstraffets lämplighet samt beslutet om ungdomsstraffets och övervakningens längd att den unga är närvarande vid rättegången. Detta framgår dock inte av den föreslagna bestämmelsen. Utskottet föreslår att momentet kompletteras med ett krav på att svaranden alltid skall höras personligen.

4 § Den dömdes skyldigheter

I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldigheterna för den som dömts till ungdomsstraff, dvs. att han skall följa verkställighetsplanen och de föreskrifter som meddelats med stöd av den. I propositionen föreslås bestämmelserna ingå i 4 §. I konsekvensens namn anser utskottet att paragrafen bör tas in i lagen efter paragrafen om verkställighetsplanen (7 § i propositionen).

Utskottet föreslår att paragrafen stryks här. Paragraferna 5—7 får därmed ett ordningsnummer som är en enhet mindre.

4 (5) § Inledande av verkställigheten

I 4 mom. stadgas om när verkställigheten av ett ungdomsstraff förfaller. Den föreslagna lydelsen betyder att också den påbörjade verkställigheten av ett ungdomsstraff upphör när den föreskrivna tiden om tre år har gått ut. Utskottet föreslår en sådan ändring i momentet att ett ungdomsstraff förfaller om det inte har börjat verkställas inom tre år.

6 (7) § Verkställighetsplan

I 1 mom. föreslås en felskrivning i den finska lagtexten bli korrigerad.

På grund av ungdomsstraffets karaktär och med tanke på en riktig verkställighet är det viktigt att den dömdes höras personligen när verkställighetsplanen görs upp eller ändras. Utskottet föreslår att 2 mom. kompletteras med ett krav på att den dömdes skall höras personligen.

Enligt propositionens motivering skall Kriminalvårdsföreningen lägga fram en preliminär

verkställighetsplan för domstolen innan straffet fastställs. Det är inte något formellt villkor för domstolsbehandlingen att planen läggs fram. Utskottet menar att det är viktigt för domstolen att få en preliminär verkställighetsplan för att den skall ha noggrannare kunskaper om straffets innehåll. Enligt en utredning till utskottet är det meningen att det under försökets gång skall klargöras hur samarbetet mellan myndigheterna fungerar och bedömas om det skall ställas som villkor för behandlingen att en preliminär verkställighetsplan läggs fram.

7 (4) § Den dömdes skyldigheter

Med hänvisning till det som anförs om 4 § föreslår utskottet att denna paragraf blir 7 §.

Enligt föreslagna 10 § 1 mom. skall Kriminalvårdsföreningen ge dem som bryter mot villkoren för ungdomsstraff en skriftlig anmärkning. Momentets ursprungliga placering som 10 § 1 mom., som gäller behandling av överträdelse av villkoren, är inte lyckad. Utskottet föreslår att det flyttas och tas in som ett nytt 7 § 2 mom. Efter flyttningen innehåller 10 § helt i linje med rubriken enbart bestämmelser om proceduren.

9 § Avtjänande av ungdomsstraff

Eftersom utskottet har föreslagit att 10 § 1 mom. tas in i en annan paragraf måste hänvisningen till 10 § 2 mom. i 9 § 1 mom. ersättas med en hänvisning till 1 mom.

I 2 mom. ingår bestämmelser om hur ett ärende som gäller förlängning av övervakningstiden skall hänskjutas till domstolen. Bestämmelsen har en inexact lydelse och därför föreslår utskottet att den preciseras.

10 § Behandling av överträdelse av villkoren och 11 § Påföljder för överträdelse av villkoren

Om behandling av en sak som gäller överträdelse av villkoren stadgas i föreslagna 10 § och delvis också i 11 §. I dessa paragrafer ingår också bestämmelser om påföljderna vid överträdelse av villkoren. I lagtekniskt hänseende är lösningen inte helt klar och därför föreslår utskottet att 10 § 1 mom. flyttas och blir ett nytt 7 § 2 mom. Till följd av flyttningen måste hänvisningsbestämmelserna i nya 10 § 2 mom. och 11 § 1 och 2 mom. ändras.

En del av de sakkunniga som utskottet hört anser att påföljderna för brott mot skyldigheter-

na är ineffektiva. De har talat för effektivare och snabbare metoder inte minst för Kriminalvårdsföreningen, som svarar för verkställigheten av straffen, att befatta sig med överträdelser av villkoren. Det har föreslagits till exempel att den unga kunde hämtas och tas till övervakaren och straff med karaktär av arrest. I detta sammanhang är det inte möjligt att göra en bedömning av förslaget och bereda författningar. Förslagen bör lämpligen granskas i samband med senare reformer av ungdomsstraffet eller andra reformer av påföljdssystemet.

I 11 § ingår bestämmelser om de påföljder som domstolen kan döma ut för överträdelse av villkoren. Den föreslagna bestämmelsen har ansetts ha en alltför lös formulering och det har framförts vissa farhågor för att påföljderna är alltför lindriga. Utskottet menar att motiveringen preciserar bestämmelsen i tillräcklig grad. Inte minst med hänsyn till att lagen är en försökslag är det på sin plats att lydelsen har en avsiktlig flexibilitet. Medan försöket pågår kommer det att vara lättare att bedöma om lydelsen är lyckad eller inte.

4 Lag om ändring av 2 och 10 §§ straffregisterlagen

2 § 1 mom. Domstolen kan enligt 11 § 1 mom. lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff döma den som överträder villkoren till bötesstraff i stället för till ungdomsstraff. Ett bötesstraff antecknas inte i straffregistret, men däremot föreslås uppgifter om ett ungdomsstraff bli antecknade. Utskottet föreslår för konsekvensens skull att också bötesstraff som döms ut i stället för ungdomsstraff antecknas i registret.

10 § 1 mom. I momentet finns bestämmelser om att uppgifter skall utplånas ur straffregistret. I propositionen föreslås att uppgifter om ungdomsstraff skall utplånas ur registret sedan fem år förflutit från den dag domen meddelades. Utskottet föreslår ovan att böter som dömts ut i stället för ungdomsstraff skall antecknas i straffregistret. Därför föreslår utskottet nu att

momentets 1 punkt kompletteras med att en anteckning i straffregistret om ett straff som träder i stället för ett annat straff bevaras lika länge som uppgiften om det ursprungliga straffet.

Samtidigt med denna proposition har utskottet behandlat regeringens proposition med förslag till lag om samhällstjänst (RP 144/1996 rd). Utskottet har i sitt betänkande LaUB 15/1996 rd föreslagit att nämnda proposition skall godkännas. Vid ärendets behandling har det observerats att det i straffregisterlagen inte finns någon bestämmelse om när en uppgift om samhällstjänst skall utplånas ur registret och något förslag om saken ingår inte heller i nämnda proposition. Utskottet förslår att 1 mom. 2 punkten kompletteras med en bestämmelse om att uppgifter om samhällstjänst skall utplånas sedan tio år förflutit.

5 Lag om ändring av 8 § lagen om ersättning för brottsskador av statsmedel och

6 Lag om ändring a 1 § lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter

Utskottet har i sitt ovan nämnda betänkande om regeringens proposition med förslag till lag om samhällstjänst (RP 144/1996 rd) föreslagit att de i rubriken nämnda lagförslagen skall förkastas och att alla behövliga ändringar tas in i de lagar som har samband med lagen om ungdomsstraff. Därför föreslår utskottet vissa lagtekniska ändringar i 8 § 3 mom. i det femte lagförslaget och 1 § 3 mom. i det sjätte lagförslaget till följd av att samhällstjänsten permanentas.

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att lagförslag 2 och 3 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 och 4—6 godkänns sålydande:

1.

Lag**om försöksverksamhet med ungdomsstraff**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen föreskriver, stadgas:

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 (3) §

Ungdomsstraff

(1 och 2 mom. såsom i 3 § i regeringens proposition)

Till övervakning döms i minst fyra månader och högst ett år. Övervakningstiden börjar när verkställighetsplanen fastställs.

Kriminalvårdsföreningen svarar för verkställigheten av ungdomsstraff. (Nytt 4 mom.)

3 (2) §

Dömande till ungdomsstraff

(1 mom. såsom i 2 § i regeringens proposition)

För flera brott som lagförs samtidigt döms endast ett ungdomsstraff ut. Domstolen kan även för en del av brotten döma ut ungdomsstraff och för en del bötesstraff.

Innan ett ungdomsstraff döms ut skall svaren höras *personligen*.

4 §

(Utesl.)

4 (5) §

Inledande av verkställigheten

(1—3 mom. såsom i 5 § i regeringens proposition)

Ett ungdomsstraff förfaller, om verkställigheten inte har påbörjats sedan tre år har förflutit från den dag då den laga kraft vunna domen gavs.

5 §

(Såsom 6 § i regeringens proposition)

6 (7) §

Verkställighetsplan

(1 mom. *utesl.*)

(1 mom. såsom 7 § 2 mom. i regeringens proposition)

Den dömda skall höras *personligen* när planen görs upp eller ändras.

7 (4) §

Den dömdes skyldigheter

(1 mom. såsom 4 § i regeringens proposition)

Om den dömda handlar i strid med verkställighetsplanen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den, skall Kriminalvårdsföreningen ge honom en skriftlig anmärkning. (Nytt 2 mom.)

8 §

(Såsom i regeringens proposition)

9 §

Avtjänande av ungdomsstraff

Ungdomstjänsten skall utföras inom den övervakningstid som domstolen har bestämt. Om ungdomstjänsten inte kan utföras inom denna tid av andra orsaker än de som nämns i 10 § 1 mom., kan Kriminalvårdsföreningen förlänga övervakningstiden med sammanlagt högst tre månader. Om ungdomstjänsten av ovan nämnda orsaker inte kan utföras inom den av Kriminalvårdsföreningen förlängda tiden, kan domstolen förlänga övervakningstiden med högst sex månader eller av särskilda skäl anse att straffet har avtjänats till fullo.

Om Kriminalvårdsföreningen vill föra *en sak som gäller förlängning av övervakningstiden* till domstol, skall den göra en utredning om saken till allmänna åklagaren. Allmänna åklagaren skall utan dröjsmål föra saken till tingsrätten på den ort där den dömda bor eller den domstol som i första instans har avgjort det brottmål som lett till ungdomsstraff.

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

10 §

Behandling av överträdelse av villkoren

(1 mom. *utesl.*)

(1 mom. såsom 2 mom. i regeringens proposition)

Om allmänna åklagaren anser att den dömden har förfarit på det sätt som avses i 1 mom., skall han utan dröjsmål föra saken till tingsrätten på den ort där den dömden bor eller den domstol som i första instans har avgjort det brottmål som har lett till ungdomsstraff.

11 §

Påföljder för överträdelse av villkoren

Om domstolen konstaterar att den dömden har förfarit på sådant sätt som avses i 10 § 1 mom., kan den

1) bestämma att hans övervakningstid förlängs med högst ett år, eller

2) döma honom till ett straff som motsvarar den del av ungdomsstraffet som inte har avtjänats.

Om övervakningstiden har förlängts och den dömden fortsättningsvis förfar på sådant sätt som avses i 10 § 1 mom., kan domstolen döma honom till en påföljd som avses i 1 mom. 2 punkten. Ärendet skall föras till domstol enligt 10 §.

(3 och 4 mom. såsom i regeringens proposition)

12—14 §§

(Såsom i regeringens proposition)

4.

Lag**om ändring av 2 och 10 §§ straffregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 1 mom. och 10 § 1 mom. (utesl.) straffregisterlagen av den 20 augusti 1993 (770/93), sådana dessa lagrum lyder, 2 § 1 mom. i lag av den 22 december 1995 (1639/95) och 10 § 1 mom. delvis ändrat genom sistnämnda lag, som följer:

2 §

I straffregistret antecknas på basis av domstolarnas meddelanden uppgifter om avgöranden genom vilka någon i Finland dömts till ovillkorligt fängelsestraff, samhällstjänst, villkorligt straff, böter som tilläggsstraff, ungdomsstraff, böter i stället för ungdomsstraff, avsättning eller lämnats obestraftad med stöd av 3 kap. 3 § strafflagen. I straffregistret antecknas dock inte uppgifter om förvandringsstraff för böter eller fängelsestraff som har dömts ut med stöd av civiltjänstlagen (1723/91). I straffregistret antecknas även uppgifter om avgöranden genom vilka en juridisk person har dömts till samfundsbot.

1) uppgifter om villkorligt straff, böter som tilläggsstraff, ungdomsstraff, böter i stället för ungdomsstraff, avsättning och samfundsbot sedan fem år förflutit,

2) uppgifter om ovillkorligt fängelsestraff på högst två år och samhällstjänststraff sedan tio år förflutit samt

3) uppgifter om ovillkorligt fängelsestraff på över två och högst fem år samt dom genom vilken någon lämnats obestraftad med stöd av 3 kap. 3 § strafflagen sedan tjugo år förflutit

från det den lagakraftvunna domen gavs.

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

10 §

Uppgifter skall utplånas ur straffregistret enligt följande:

5.

Lag**om ändring av 8 § lagen om ersättning för brottsskador av statsmedel**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § 3 mom. lagen den 21 december 1973 om ersättning för brottsskador av statsmedel (935/73), sådant det lyder i lag av den 27 mars 1992 (273/92), som följer:

8 §

Enligt denna lag ersätts dessutom sakskada som någon, som dömts till samhällstjänst (*utesl.*) eller till ungdomsstraff (*utesl.*), medan han utför arbete eller uppgift som hör till samhälls- eller ungdomstjänsten har orsakat den som har ordnat tjänstgöringsplatsen eller en utomstående. Den som har ordnat tjänstgöringsplatsen skall

också ersättas för vad han enligt 3 kap. 1 § 3 mom. skadeståndslagen har blivit skyldig att betala till utomstående för skada som orsakats medan arbete eller uppgift som hör till samhälls- eller ungdomstjänsten utfört.

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

6.

Lag**om ändring av 1 § lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 3 mom. lagen den 30 december 1946 om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter (894/46), sådant det lyder i lag av den 14 december 1990 (1106/90), som följer:

1 §

Denna lag tillämpas även på den som i stället för att hållas i anstalt har förordnats till eller placerats i arbete utom anstalt eller som (*utesl.*) utför arbete som hör till samhällstjänsten eller

som (*utesl.*) utför arbete eller uppgift som hör till ungdomstjänsten.

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

Samtidigt föreslår utskottet

att det första lagförslaget behandlas i den ordning som föreskrivs i 67 § 2 mom. riksdagsordningen.

Helsingfors den 26 november 1996

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Henrik Lax /sv, vice ordföranden Matti Vähänäkki /sd, medlemmarna Sulo Aittoniemi /cent, Juhani Alaranta /cent, Jouko Jääskeläinen /fkf, Juha Karpio /saml, Anne Knaapi /saml,

Pekka Kuosmanen /saml, Annika Lapintie /vänst, Kari Myllyniemi /cent, Reino Ojala /sd, Markku Pohjola /sd, Heikki Rinne /sd, Pekka Saarnio /vänst, Sade Tahvanainen /sd och Jukka Tarkka /ungf.